

Mesterfogások az akáctermesztésben

DESZPOT LÁSZLÓ

Az akácfafaj, mint téma, igen széles körben ismert. Nagy terjedelmű irodalom foglalkozik az akáctermesztéssel, kitűnő cikkek sorát jelentették meg erről. Az akáctermesztés jelentősége közismert. Nyitott kapukat döngetnék, ha csak a már leírtakat ismételném. Nem ez a célom, hanem, ha mód adódik rá, csupán saját szerény tapasztalataimat szeretném egészen röviden, szinte távirati stílusban ismertetni.

Minőségjavítás

Tömegszelekciót érhetünk el a következőképpen:

A legjobb minőségű állományok magjából neveljük az akáccsemetét. A kijelölt törzskönyvezett állományok legjobb tulajdonságokkal rendelkező egyedeit szabadabb állásba hozzuk. Az ilyen állományokat magtermelés céljára üzemeltetjük. Nem termeljük le, ha már el is érték a vágáskort. Tehát magtermelés céljából tartjuk fenn, hiszen magot többször foghatunk ezekből.

Hazánkban kb. 1700 ha törzskönyvezett magtermő állomány van kijelölve. Hacsak a hazai magszükségletet akarjuk biztosítani, akkor évenként 250 q-t alapul véve, bőven elég 20 ha-t évente fölrostálni. A hat évenkénti visszatérés figyelembevételével csak 120 ha-t kell fenntartani, de a legjobbat.

Érdekességgént megemlítem: szerintem most is érdemes volna felmérni, hogy a kijelölt 1700 ha törzskönyvezett állomány mekkora magmennyiséget tárol. Nem ritka 1 ha-on az 1500—2000 kg mag, könnyen kiszámítható, hogy 1700 ha milyen mennyiségű magot tárol.

E számok fantasztikusnak mutatkoznak, de bizonyított tényeket vettem alapul (5 éves tapasztalat). Saját magam végeztem a begyűjtést, az általam szerkesztett dobrostával a következő eredménnyel 1—1 hektárról: Csévharaszton 1966-ban 1700 kg, 1967-ben 1800 kg, 1968-ban 1600 kg. Kunpeszéren 1969-ben 1900 kg, 1970-ben 2000 kg.

A magbegyűjtés gazdaságos, mert 2 fő 10 órás műszak alatt, 15—20 kg magot gyűjt be.

Vetés

Csak szkarifikált magot vetek. Szkarifikált magot még egyszer sem oltottam rhizóbium baktériummal, mégis szántóföldi szűz területre vetve szép eredményt, jó fejlettséget értem el. Dús gyökérrzettel, rengeteg gyökérgumócskával emeltem ki. Amit annak tulajdonítok, hogy az éveken át sztratifikálódott mag a rhizóbium baktériumokat magával hozta.

Forrázást ennél a magnál a rhizóbium baktériumok életben tartása céljából mellőzöm. Inkább a maghéj sebzést tartom előnyösnek.

Csemetenevelés

Csak annyi eltérést alkalmazok a hagyományostól, hogy augusztus végén, szeptember elején az összes akáccsemetét 60 cm magasságban lekaszáltatom. Ezzel azt érem el, hogy az alászorult egyedek is szépen fejlődésnek indulnak és ezek is szabványméretűek lesznek. Rendszerint szabványméretű lesz minden csemetém.

A 60 cm-nél magasabb egyedeknek mindig fokozódik a káros hatása az elnyomott, későbbben kelt, fejlődésben hátrább levő csemetékre. Ezt visszavágással megszüntetem. Végeredményben a visszavágott csemeték fejlettsége már el-

érte a szabvány méretét. A rügyei beérnek és amikor erdősítéshez használjuk fel, úgylis töre fogjuk vágni. Azok a csemeték pedig, amiket felszabadítottunk, növekedésnek indulnak és eléri a szabványméretet.

Ezzel a módszerrel, amit röviden leírtam, a Pest megyei területeken homokos, de még más jellegű dombvidéki területeken is igen jó elegyes állományokat, esetenként elegyetlen akácerdősítéseket létesítettem, ahol a pótlásra szinte nem is volt szükség.

Bár ma az akáctelepítéseket a különböző beruházási jogszabályok nem különösebben dotálják, mégis érdemes a témával foglalkozni. Ha másért nem legalább azért, hogy ahol akáccsemetével erdősítünk, az valóban kiváló, szép, jó növekedésű erdő létrejöttét segítse elő, biztosítsa.

Mezőgazdasági cellulóznyárfa-telepítések és az őzállomány kapcsolata

BALÁZS ISTVÁN

A címben szereplő témát Pest megyében, az erdősítések bejárása, a nyár erdőtelepítések, de főként a mezőgazdasági cellulóznyárfa-telepítések megtekintése, átvétele során tapasztalt jelentések, megfigyelések alapján kívánom rögzíteni. Nevezetesen az a jelenség volt megfigyelhető, és ma is egyre fokozottabb mértékben tapasztalhatja az új nyártelepítéseket járó ember, hogy ezekben az erdősítésekben — kifejezetten mezőgazdasági cellulóznyárfa-telepítésekben — megjelent az őz, de nem egyenként, hanem „családostól”, csoportosan, csapatban.

Tudom, a gondolat is merész, hát még tényként való közlése. Álljon itt néhány, szerintem tapasztalati tény, mondhatnám indok, amit bizonyítékként (nem megdönthetetlenként) szeretnék állításomhoz felsorakoztatni.

A mezőgazdasági cellulóznyárfa-telepítések általában 20—150 ha nagyságú egységek: de legrosszabb esetben is a mezőgazdaságilag gazdaságosan nem hasznosítható, legalább 20 kh-at meghaladó területek lehetnek csak; kisebb egységben nem engedélyezhető a telepítés. Ez utóbbi esetben közvetlen kapcsolatban van a nyárfolt a mezőgazdasági területekkel. Az előírt fafaj nagyságot az óriásnyár, esetleg az olasznyár. A telepítéshez használt gyökeres dugvány mérete a laikus számára egészen nagy „fát” jelent, mert: 1,70—2,20 méter magas és 20—24 mm átmérőjű. Már a telepítés évében nagy zöld felületet, „erdő”-szerű képet biztosít.

A nyesések elvégzésekor a sorok között maradó lomb megfelelő zöld anyagot, táplálékot, de legalább is ballasztanyagot biztosít. (Más kérdés, hogy a nyesési anyagot több helyen kiszállítatják a szakfelügyeleti szervek a telepítések szélére. Természetesen ezzel vadgazdálkodási, vadvédelmi, de még erdészeti szempontból sem érthetünk mindig egyet.)

A mezőgazdasági cellulóznyárfa-telepítési program 1966 őszén indult országosan és a megyében is. Az akkor telepített (pl. megyénkben összesen 3200 kh) óriás- és olasznyár komplexumok ma már zárt erdőt jelentenek. Különösen ez a helyzet megyénkben a ceglédi járásban, Nagykőrös város környékén, ahol évente 400—500 ha mezőgazdasági cellulóznyárfa-telepítést hajtanak végre. A megyében itt telepítettek és telepítik a legtöbb nyárfát és itt növekedett ugrás-szerűen az őzállomány az utóbbi években.

S itt ismét meg kell állnunk.

Eddig a megyében ezen az alföldi részen alig volt jelentős őzállomány, most